

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 41 – D. 4.9.2006

KLIMAET KOMMER I DIN BIOGRAF 1

SÅ ER DET NU, PER STIG! 2

TIME-OUT I WTO 3

HJERTER AF STEN 4

EU SER STORT PÅ EGNE ANALYSER 5

EU'S DIALOG MED KINA HAR POTENTIALE FOR FREMME AF BÆREDYGTIG UDVIKLING 6

GLOBAL MILJØLEDELSE SØGES 7

DEN GLOBALE MILJØFOND LEVER STADIG 8

ARRANGEMENTER 8

REDAKTION 10

Klimaet kommer i din biograf*Af Kim Carstensen, WWF Verdensnaturfonden*

"Klimakrisen er ikke kun et miljøproblem, men et fælles globalt samfundsproblem, som vi sammen skal tage alle midler i brug for at løse."

Hvornår var klimaforandringer en succes ved en filmfestival i Cannes? Dette er ikke et trick-spørgsmål, for hvor usandsynligt det end lyder, var Al Gores klimafilm "An Inconvenient Truth" - eller på dansk "En ubekvem sandhed" - på alles læber i Cannes i år. Med filmen, der kan opleves i Danmark fra midten af september, er det lykkedes den tidligere amerikanske vicepræsident at få klimabudskabet ud til det brede publikum. Filmen rammer direkte med sit klare budskab: Der skal gøres en indsats nu, hvis klimakrisen skal afværges. Klimakrisen er ikke kun et miljøproblem, men et fælles globalt samfundsproblem, som vi sammen skal tage alle midler i brug for at løse.

"Mens den vestlige verden har det største CO₂-udslip, så er det de fattigste lande, der bliver hårdest ramt af klimaforandringer"

Midlerne kender vi: I Danmark og resten af de industrialiserede lande skal vi reducere vores CO₂-udslip og fremme vedvarende energi, mere effektiv energiudnyttelse og energibesparelser. I udviklingslandene gælder indsatsen løsninger, der både kan reducere CO₂-udslip, men samtidig gør det muligt at nå legitime, lokale udviklingsmål. Og vi i de rige lande skal gå forrest, for som sædvanlig er verdenskortet skævt. Mens den vestlige verden har det største CO₂-udslip, så er det de fattigste lande, der bliver hårdest ramt af klimaforandringer med orkaner, tørke og oversvømmelser.

Filmen "En Ubekvem Sandhed" er en fremragende øjenåbner. Ligesom vores miljøministers nylige besøg i Grønland med den

"Filmen [...] gør klimaproblematikken nærværende på under to timer"

republikanske senator John McCain fra USA forhåbentlig også vil være det. Filmen er en man ikke lige glemmer, og lige sådan må vi håbe, at McCains rejse ikke blot ender i fotoalbummet. Begge dele kan være vigtige brikker på vejen til, at USA langt om længe begynder at bidrage seriøst til klimaindsatsen.

Filmen kan noget, som vi kun kan være glade for: Den gør klimaproblematikken nærværende på under to timer for biografpublikummet. Og den gør det navnlig endnu sværere for politikere og virksomheder at retfærdiggøre over for vælgere og forbrugere, hvorfor de ikke gør en indsats for klimaet nu. Se den og fortæl om den til alle, der gider lytte!

Så er det nu, Per Stig!

Af Tove Maria Ryding, Nepenthes

"Bloddiamanter og konflikttømmer må på dagsordenen i FN's sikkerhedsråd."

Bloddiamanter og konflikttømmer må på dagsordenen i FN's sikkerhedsråd. Vi skal have grebet ind overfor den handel med naturressourcer, som finansierer og forårsager blodige konflikter i Afrika.

Det var regeringens ambition og løfte til NGO'erne, da Danmark fik et sæde i sikkerhedsrådet. Men FN's sikkerhedsråd har stadig ikke drøftet problemet, og Danmark har kun få måneder tilbage i rådet.

"Men FN's sikkerhedsråd har stadig ikke drøftet problemet, og Danmark har kun få måneder tilbage i rådet."

Imens FN bliver ved med at kigge i andre retninger, fortsætter afrikanske krigsherrer og oprørsgrupper med at tjene penge på at sælge Afrikas naturressourcer til Vesten. Dette er vel og mærke de selv samme naturressourcer, som burde anvendes til at trække Afrika ud af fattigdommen.

Der er oftest tale om primære uforarbejdede ressourcer, som indgår i mange forskellige slutprodukter. Forbrugerne har ikke en jordisk chance for at identificere og fravælge produkter, som indeholder disse "konfliktressourcer". I dag risikerer en velmenende dansk forbruger derfor at donere penge til bevæbning af afrikanske oprørsgrupper, når han eller hun køber et spisebord i afrikansk mahogni, eller en mobiltelefon som indeholder kobolt fra Congo.

"Forbrugerne har ikke en jordisk chance for at identificere og fravælge produkter, som indeholder disse "konfliktressourcer"."

20 organisationer fra 92-gruppen har nu henvendt sig til udenrigsminister Per Stig Møller, og opfordret til at regeringen indleder en regulær slutspurt for at nå at få sat "konfliktressourcerne" på dagsordenen, mens Danmark stadig har en plads i sikkerhedsrådet.

Men det er sidste chance, hvis regeringen skal opfylde sine am-

bitioner og løfter om at hjælpe til at mindske konflikterne i Afrika, ved at sætte fokus på den handel som driver dem.

Time-out i WTO

Af John Nordbo, 92-gruppen

"Sammenbruddet udløste straks en mindre ordkrig på tværs af Atlanten, hvor EU og USA gensidigt beskyldte hinanden for at være for stædige."

"Krisen i forhandlingerne er alvorlig nok, men den betyder ikke, at Doha-udviklingsrunden, [...] er død."

"Der er altså tale om en time-out på ubestemt tid, men vi kan meget vel komme til at høre en del til sagen i det næste års tid."

Verdens lande havde lovet hinanden, at de ville nå frem til nye regler for handlen med landbrugs- og industrivarer denne sommer. Det lykkedes ikke. Overhovedet ikke. 24. juli meddelte WTO's generaldirektør, Pascal Lamy, at han ikke så noget formål med at fortsætte forhandlingerne.

Sammenbruddet udløste straks en mindre ordkrig på tværs af Atlanten, hvor EU og USA gensidigt beskyldte hinanden for at være for stædige. EU mente, at amerikanerne var skyld i sammenbruddet, og at de skulle skære lidt af deres landbrugsstøtte.

USA's chefforhandler, Susan Schwab, mente, det var EU, som sad med sorteper. Hun kritiserede europæerne for ikke at kunne sige noget præcist om, hvordan de ville åbne det europæiske marked for landbrugsvarer fra andre lande. Og når EU endelig kom med konkrete eksempler, så handlede det om, at man vil åbne for import af 800.000 tons oksekød. Men i realiteten indeholder EU's tilbud kun en garanti for, at importen øges med 160.000 tons, svarende til 2 procent af markedet, som i øvrigt skal fordeles blandt alle WTO's medlemmer.

Krisen i forhandlingerne er alvorlig nok, men den betyder ikke, at Doha-udviklingsrunden, som forhandlingerne også kaldes er død. Der er ingen lande, som har foreslået, at runden droppes. Tværtimod. Nogle lande har opfordret til, at forhandlingerne genoptages, når det amerikanske midtvejsvalg er overstået til november.

Pascal Lamy har frie hænder til at sætte gang i forhandlingerne igen, når han vurderer, at der er bevægelse i parternes synspunkter. Der er altså tale om en time-out på ubestemt tid, men vi kan meget vel komme til at høre en del til sagen i det næste års tid.

WTO's næste ministerkonference skal holdes senest i december 2007. Lykkes det ikke at få gang i forhandlingerne inden da, vil Doha-rundens skæbne helt sikkert stå højt på den internationale dagsorden fra næste sommer, hvor der er G8-møde og frem til ministerkonferencen.

Hjerter af sten

Af John Nordbo, 92-gruppen

"Fokus i forhandlingerne er [...] på de rige landes egne snævre interesser, og slet ikke u-landenes handelsvilkår."

"Beregninger viser, at fattige lande i Afrika syd for Sahara risikerer at tabe på en ny WTO-aftale."

"hverken EU's eller USA's tilbud i forhandlingerne føre til, at de selv må skære ned på statsstøtten til deres landmænd."

Krisen i WTO-forhandlingerne er udløst af en uenighed mellem EU og USA. De kappes om at give egne landmænd og fødevarerindustrier den bedste mulighed for at erobre markedsandele hos hinanden, og ikke mindst i resten af verden.

Fokus i forhandlingerne er med andre ord på de rige landes egne snævre interesser, og slet ikke u-landenes handelsvilkår. Da Doha-runden blev sat i gang i 2001 lød det ellers højtideligt, at man ville sætte u-landenes behov og interesser i *hjertet* af forhandlingerne. Hvis det skulle være tilfældet, må man konstatere, at de europæiske og amerikanske forhandlere er udstyret med hjerter af sten. Et par eksempler:

- Beregninger viser, at fattige lande i Afrika syd for Sahara risikerer at tabe på en ny WTO-aftale. Det kan der gøres noget ved. Amerikanerne kan for eksempel skære ned på støtten til de 25.000 bomuldsfarmere i Texas og omegn. De får for tiden op mod 1 million kroner fra staten om året. Men nej, intet tyder på, at amerikanerne vil være med til at give de mange bomuldsbønder i Afrika mere fair handelsvilkår.
- EU kunne åbne det europæiske marked for landbrugsvarer ved at nedsætte tolden. EU taler faktisk selv om at ville reducere toldsatsene med i gennemsnit 50 procent. Der er bare lige det ved det, at EU vil have undtagelser for næsten 200 forskellige slags landbrugsvarer. "Sjovt" nok, så vil det være tilstrækkeligt til at sikre, at der ikke for alvor kommer øget import af de varer, som udgør størstedelen af den europæiske landbrugsproduktion.
- I øvrigt vil hverken EU's eller USA's tilbud i forhandlingerne føre til, at de selv må skære ned på statsstøtten til deres landmænd. De kan nøjes med at ændre på den måde, de giver støtten.

Der er med andre ord brug for et kursskifte i forhandlingerne, hvis de skal ende med et resultat, som er til gavn for de 95% af verdens bønder, som bor i u-lande.

EU ser stort på egne analyser

Af Signe Krøjgaard, IBIS

"I 7 år har forskere arbejdet for EU-kommissionen med at vurdere perspektiverne for bæredygtig udvikling i en ny handelsaftale."

"Analyserne forudser også, at antallet af fattige på verdensplan kun vil reduceres minimalt som følge af liberaliseringer."

"Kommissionen havde ikke debatteret den omfattende og dyre rapport med medlemslandene, før den tog fat på de intense forhandlinger i juli."

Analysen fra EU viser, at en ny global handelsaftale som den, der blev forhandlet om i sommers, ikke vil indfri løfterne om udvikling til de fattigste. Også miljøet overses. Men EU ignorerer de slående resultater under forhandlingerne i WTO.

I 7 år har forskere arbejdet for EU-kommissionen med at vurdere perspektiverne for bæredygtig udvikling i en ny handelsaftale. Indsatsen skyldes i høj grad civilsamfundets massive pres for at få mere debat om den globale handelspolitik siden WTO ministermødet i 1999 i Seattle endte i kaos.

Forskernes endelige rapport viser, at verden samlet set vil blive lidt rigere. Dog fordeles gevinsten ikke tilnærmelsesvist ligeligt mellem de rige og de fattige. Det er særligt lande i Afrika syd for Sahara, der bliver taberne.

Analysen forudser også, at antallet af fattige på verdensplan kun vil reduceres minimalt som følge af liberaliseringer. Taberne er igen særligt landene syd for Sahara. Eksempelvis vil disse lande tabe produktion i 13 ud af 15 varegrupper for andre varer end landbrugsvarer. Til sammenligning vil Kina øge produktionen i 11 ud af 15 grupper og EU 9 ud af 15.

Endelig påvirkes miljøet generelt negativt. Dette skyldes særligt den øgede transport med varer. Analyserne giver ikke nogle konkrete tal herpå, men der er ikke tvivl om de negative effekter på klimaet og biodiversiteten. Også vandressourcerne presses, både i mængde og kvalitet. Udviklingen af gode miljøpolitikker på verdensplan er altafgørende for at opnå færre miljøproblemer samtidig med øget økonomisk vækst.

Doha-runden gik i stå denne sommer. Det giver EU mulighed for at tage stilling til rapporten og anvende resultaterne, når forhandlingerne engang genoptages. Men er viljen der? Kommissionen havde ikke debatteret den omfattende og dyre rapport med medlemslandene, før den tog fat på de intense forhandlinger i juli. Rapporten blev lanceret i juni.

EU's dialog med Kina har potentiale for fremme af bæredygtig udvikling

Af John Kornerup Bang, WWF Verdensnaturfonden

"Sporene er mange, men et af de vigtigste for bæredygtig udvikling er dialogen med [...] Kina."

"den danske regering kan forsøge at hjælpe EU væk fra den frygtbaserede tilgang til Kina, som de seneste års straffetold på forskellige kinesiske varer vidner om."

"øget markedsadgang for kinesiske miljøvenlige varer og services har et stort potentiale til at gøre vejen til bæredygtighed billigere."

Doha-forhandlingernes foreløbige sammenbrud, vil uden tvivl øge fokus og indsats i EU for at gå videre af det bilaterale spor. Sporene er mange, men et af de vigtigste for bæredygtig udvikling er dialogen med morgendagens største økonomiske supermagt, Kina.

EU-Kommissionen har et mandat fra Rådet til at åbne forhandlinger om en ny partnerskabs rammeaftale med Kina, som også indeholder frihandelselementer. Dette er en oplagt platform, hvor den danske regering kan forsøge at hjælpe EU væk fra den frygtbaserede tilgang til Kina, som de seneste års straffetold på forskellige kinesiske varer vidner om.

Selve indgangen til forhandlingerne fra EU's side bør bevæge sig væk fra forestillingen om, at en sådan aftales bidrag til bæredygtig udvikling udelukkende handler om overførsel af europæiske teknologi til kineserne.

Selv om EU på de fleste punkter stadig har en lidt strammere miljølovgivning og også en større grad af effektive teknologier, så er EU, i lighed med resten af den såkaldte udviklede verden, stadig meget langt fra at have en bæredygtig økonomisk model. Danmark er fx på 9. pladsen over de mest ressourceforbrugende nationer per indbygger.

Når EU åbner forhandlinger om en ny aftale med Kina, bør forestillingen om, hvad EU får ud af det grundlæggende handle om, hvordan begge partnere sammen kan udvikle ny teknologi og nye modeller, så de sammen kan bevæge sig mod en bæredygtig udvikling. Det er vigtigt at turde erkende at øget markedsadgang for kinesiske miljøvenlige varer og services har et stort potentiale til at gøre vejen til bæredygtighed billigere og dermed hurtigere. Fx er Kina en meget stor producent af solceller.

Den danske regerings kamp for at undgå den defensive straffetold bør følges op af en offensiv og progressiv indsats i forbindelse med dialogen med Kina.

Global miljøledelse søges

Af Kim Carstensen, WWF Verdensnaturfonden

"FNs miljøprogram, UNEP, er svagt og bureaukratisk, de mange globale miljøaftaler samarbejder ikke, Kommissionen for Bæredygtig Udvikling er en snakkeklub"

"Det er nemt at blive enige om, at det globale miljøsystem skal strømlines og styrkes. Men hvordan?"

"diskussionen handler [...] ikke [...] om at skabe nye organisationer, men om at skabe globale resultater for miljøet."

Alle er vist enige om, at den globale koordination og ledelse på miljøområdet ikke fungerer: FNs miljøprogram, UNEP, er svagt og bureaukratisk, de mange globale miljøaftaler samarbejder ikke, Kommissionen for Bæredygtig Udvikling er en snakkeklub - og i øvrigt er det hele lige meget, for de vigtigste globale miljøbeslutninger bliver alligevel taget helt andre steder som fx i Verdensbanken eller WTO.

Det er nemt at blive enige om, at det globale miljøsystem skal strømlines og styrkes. Men hvordan? Forslag er der nok af i den diskussion, der er sat i gang i FN-systemet: Skal vi have en helt ny Global Miljøorganisation, der har samme styrke og gennemslagskraft som WTO? Eller skal det være en Global Organisation for Bæredygtig Udvikling? Eller skal vi opgive disse grandiose ambitioner på forhånd og bare styrke UNEP og sikre, at de mange miljøaftaler begynder at snakke sammen og koordinerer deres arbejde, gerne med fælles sekretariater?

Et af problemerne i diskussionen er, at alle forslagene lyder meget gode - bl.a. fordi det kan være svært at finde ud af, hvad der egentlig er forskellen på dem. Og her fortjener Udenrigsministeriet stor ros for et nyt initiativ!

Udenrigsministeriet har finansieret en rapport om Global Environmental Governance, udarbejdet af International Institute for Sustainable Development, IISD. Rapporten udmærker sig ved en god og klar oversigt over diskussionen om reformer af den globale miljøkoordination og ledelse - og ved at insistere på, at diskussionen ikke handler om at skabe nye organisationer, men om at skabe globale resultater for miljøet.

Rapporten indeholder en række konkrete forslag om fx at give UNEP en langt større videnskabelig tyngde - og et fast og forudsigeligt budget. Om at kalde til globale ministermøder langt sjældnere, men til gengæld sørge for, at møderne faktisk tiltrækker ministrene. Og om at tiltrække bedre ledere til de globale miljøinstitutioner og gøre det attraktivt for dem at samarbejde.

Forslagene er bestemt værd at diskutere. Og diskussionen er yderligere relevant, fordi man efter at have læst rapporten faktisk kan forstå, hvad den handler om.

Rapporten kan findes på IISDs hjemmeside på:
<http://www.iisd.org/publications/pub.aspx?id=797>

Den globale miljøfond lever stadig

Af Troels Dam Christensen, WWF Verdensnaturfonden

"Den globale miljøfond [...] var i juni i fare for at kollapse.

[...] Heldigvis gik det ikke så galt som frygtet"

"Det [...] er [...] kun en halv sejr. For de miljøudfordringer verden står overfor, er langt fra blevet mindre de seneste år."

"der [...] er [...] brug for langt større investeringer i miljø og bæredygtig udvikling, hvis verdenssamfundet skal imødegå de miljøudfordringer, vi står overfor."

På trods af kraftig nedskæring i USA's bidrag til den globale miljøfond, lykkedes det at sikre en genopfyldning af fonden for perioden 2006-2011. Andre mere miljøprogressive lande herunder Danmark påtog sig nemlig en større andel af finansieringen af fonden.

Den globale miljøfond – "Global Environmental Facility (GEF)" – var i juni i fare for at kollapse. USA signalerede, at de ville reducere kraftigt i deres bidrag til fonden, og da donorlandene bidrager med en fast andel af fondens budget, ville det betyde en meget kraftig reduktion i fondens budget for næste femårsperiode.

Den globale miljøfond er den vigtigste finansielle mekanisme til gennemførelsen af de miljøkonventioner, der er blevet indgået siden FN-konferencen om miljø og udvikling i 1992. Siden sin oprettelse har fonden således støttet flere tusinde miljøprojekter om klimaændringer, biodiversitet, ørkenspredning og giftstoffer i verdens udviklingslande

Heldigvis gik det ikke så galt som frygtet. Selv om USA reducerede deres bidrag kraftigt, valgte andre donorlande i stedet at øge deres bidrag, således at der bliver mindst 3 milliarder dollars i fonden de næste fem år. Dette svarer omtrent til budgettet for den forrige femårsperiode.

En vigtig baggrund for at det ikke gik så galt, er at det lykkedes progressive aktører både fra de deltagende regeringer og NGOer at bringe emnet op i medierne og på det politiske niveau.

Selv om den globale miljøfond således kan fortsætte på sit tidligere niveau, er det kun en halv sejr. For de miljøudfordringer verden står overfor, er langt fra blevet mindre de seneste år. Og et budget for miljøfonden, der holder sig stabilt, er langt fra tilstrækkeligt. Som flere undersøgelser de senere år har vist, er der brug for langt større investeringer i miljø og bæredygtig udvikling, hvis verdenssamfundet skal imødegå de miljøudfordringer, vi står overfor.

ARRANGEMENTER

FOTOUdstILLING OM 2015 MÅLENE

I samarbejde med UNDP, Adra og Danida har kommunikations-

bureauet Powerfrog taget initiativ til en udstilling om 2015 Målene på Nytorv i København. Udstillingen på Nytorv består af billeder og tekst af fotograf Jens Honoré og forfatter Jens Vilstrup. Gennem stærke personskildringer fra Kenya og Tanzania illustreres vigtigheden af 2015 Målene.

KLIMAET KOMMER I DIN BIOGRAF

Ved en række særarrangementer rundt om i landet vil WWF Verdensnaturfondens generalsekretær Kim Carstensen præsentere klimadokumentarfilmen "En ubekvem sandhed" for publikum. Mandag den 11. september kl. 19 i Dagmar sammen med Miljøminister Connie Hedegaard og kl. 18.30 ved et velgøringsarrangement i Empire, København

Onsdag den 13. september kl. 19:00 i Metropol, Aarhus

Torsdag den 14. september kl. 19:00 i BioCity, Odense

Fredag den 29. september kl. 19:00 i BioCity, Herning

Kontakt biograferne for billetbestilling

Læs mere om arrangementerne på www.wwf.dk

GENERALFORSAMLING OG TEMAKONFERENCE I MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE.

16. sep. Temakonference om Mellemfolkeligt Samvirkes nye demokratifokus - indflydelse til verdens fattigste samt planlægning af den kommende landsindsamling.

17. sep. Mellemfolkeligt Samvirkes årlige generalforsamling, herunder valg af bestyrelse

Sted: Borups Højskole.

For yderligere oplysninger og tilmelding se www.ms.dk

TEMADAG OM REACH OG SUBSTITUTION

- Erstatning af farlige kemiske stoffer i industrien.

Hotel H.C. Andersen, Odense d. 19. september 2006 kl. 9.30-

16. Se: www.ecocouncil.dk efter d. 12.6.2006 eller ring Rikke Lethare Nielsen, tlf: 33150977.

ENERGIRENOVERINGER

Energirigtige renoveringer i den bestående bygningsbestand

Mandag den 25. september 2006, kl. 10-16.45, Landstingssalen, Christiansborg. Arr.: Det Økologiske Råd og Dansk Byggeri

Se: www.ecocouncil.dk

SEMINAR OM "JOINT IMPLEMENTATION" OG ENERGIBESPARELSER I ØSTEUROPA

Torsdag den 28. september kl. 13-17. Trekanten

/Miljøkontrollen, Kalvebod Brygge 45, København. Energibesparelser i boliger i Ukraine og Rumænien. Arr. Det Økologiske Råd.

Se: www.ecocouncil.dk

ØKO-KALENDEREN PÅ ØKO-INFO bringer nyt om grønne og øko-

logiske arrangementer fra hele landet: www.eco-info.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til c.hegner@wwf.dk